

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Nem ijedünk meg!

Írta: *Pallos Árpád dr.*

A kormány békeakciója, amint az az országnak üdvös is, meghiusult. Nem bírták tehát letörni az egyesült ellenzék komoly törekvését, a kormány katonai javaslatai ellen való körömszakadtáig folytatott küzdelem leszerelését nem tudták keresztül hajszolni. Az igazság kemény sziklatömbje, úgy áll most a politikai porondon, mint tengerből kiálló szirtfok, melyet a hullámok örölnyalcosnak, át is csapnak rajta néha-néha, de kimozdítani, rideg merevségéből kisodorni nem tudnak.

Az ország igazsága keményebb minden sziklánál s hiába próbálkozik az ármány s bizelgés, attól eltántorítani egyetlen igaz hazafiát sem lehet. S ha nem szédültünk el eddig a hízkeldeéstől, nem vett le lábunkról a sok minden ígéretés, még kevésbé ijedünk meg azoktól a fenyegetésektől, melyeket napszámra olvashatunk a bécsi lapokban. Sem a Fremdemblatt, sem semmiféle Blatt ijesztgetése nem hátráltat bennünket, hogy az ország érdekében kezdett s folytatott küzdelmünket abba hagyjuk, vagy hogy ellenérték nélküli szereljünk le azt az elmentállást, melyen előbb vagy utóbb meg kell törnie úgy a kormány hatalmának, mint a háta mögött lézengő hatalmas munkapárt türelmének.

Nem ijedtünk meg, még a októl a fenyegetésektől sem, melyek egyenesen biztatnak a további küzdelemre, nem rettegünk az ország ítélőszékétől, mely elé a kormány, szócsövei révén állítani óhajtja a küzdő ellenzékét. Ám próbálja meg a hatalmas s verhetetlen kormánypárti tábor s vigye új választásba az országot, mely megmutatja az ismételten félrevezetett magyar nemzet, hogyan tud körmére koppintani az olyan pártnak, mely teljesen kimerült az ígéretésben, de a teljesítéskor még a kis ujja körmét sem mozgatta meg. Ám lássák, ki fog vereséget szenvedni egy újabb választáson, az ellenzék, avagy a kormányt támogató párt? Különösen akkor, amikor a választási kampány a létszámemelés s magasabb adózás jegyében indulna. Majd meglátjuk, melyik magyarnak áll érdekében több pénz- és véradót áldozni azért, hogy az osztrák generálisoknak több ágyutöltelékük legyen s kinek van kedve milliárdokat fizetni a fekete-sárga szín nagyobb elterjesztésére.

S ezzel a programmal, ilyen kilátások reményében mer ez a kormány azzal fenyegetődni, hogy új választások elé viszi az országot s ezzel akarja rémíteni hazafias munkájában az ellenzékét? Ha nem lenne annyira szomorú ez az egész ügy s nem volna annyira sajnálatos az a fura helyzet, melybe mi a történelem, esetleg más körülmények szerencsétlen közreműködése miatt jutottunk, akkor talán még

minket is mosolyra ragadtatna ez a gyerekes handabandázás, minket, akik csak szomorkodni tudunk a magyar közállapotok illetévaló lezüllésén.

Nem ijedünk meg tehát, történjék bármi s fenyegetessenek meg bár a poklok minden kinszenvedésével, az eleven való megsütéssel, vagy még talán a miniszterelnöki székekkel is, mi továbbra is híven kitartunk igazunk mellett s nem tántorítottjuk el magunkat igaz ügyünk védelmében semmiféle ígéretés, még sokkal kevésbé fenyegetés által.

Álljunk még a harcot! Álljunk, amíg csak fizikailag bírjuk s várjuk az urban lévő igazság diadalmas bevonulását.

Dr Válcensik Ferenc orsz. képviselő beszámoló beszede.

(2. folyt. és vége.)

Ha szükség van áldozatra, szakítsanak a katonai körök előítéleteikkel, s tegyék lehetővé, hogy a magyar anyák is azt mondassák csatába induló fiaiknak, hogy: paizson vagy paizsszal.

Ha betudták ezt a szellemet vinni a haderegbe, akkor biztosabb lesz a győzelem, mintha besoroznak a hadseregbe minden embert és elvonják a szegény ember szájából az utolsó falatot. Már pedig, ha ez a reform keresztül megy, annak árát a szegény ember fizeti meg.

Nem kell itt egyébre utalnunk, csak azokra az anti-zociális jellegű reformokra, melyek ezen törvényjavaslat beköszöntőjeképp életbe léptettek vagy azokra, melyet még ezután életbe léptetni szándékoznak.

Azt mondják, hogy az ország teherbíró képességével az új reform arányban áll. Ily nyomorult kiuzsorázott, a megélhetés nehézségei miatt óriási rajokban kivándorlásra kényszerült néptől ilyen horribilis terhek elvállalását követelni nem lehet és nem szabad.

Azt mondja Gróf Tisza István, hogy mi nem bizhatunk abban, hogy a kontinentális nagyhatalmak egyensúlyozó törvénye fog minket fenntartani, mert a Tisza és Duna köze mindig hadak útja volt s ezért kéri, követeli és sürgeti a létszám felemelését.

Erre mi azt felelhetjük, hogy Magyarországnak hódító politikája nincs és nem lehet. Nem szükséges, hogy határain túl csak egy talpalattnyi földet is elfoglaljon, de határain belül nagy feladat vár reá.

Igenis a Tisza-Duna köze hadak útja volt mindig. Ezentul azonban az emberi előhaladásnak, a kulturának, a műveltségnek kell levezető csatornája legyen a nyugat és kelet között.

Ha mi ezt a feladatot meg tudjuk oldani, ha át tudjuk venni a művelt nyugat kulturáját úgy, hogy ezt a nemzeti egyéniségünk benső formájához hozzáfőrmálni képesek leszünk, ha tanulunk más nemzetektől a nélkül, hogy a multban szerzett politikai kincsünket elfecsérelnők, avagy arról lemondanánk, akkor megtudjuk védelmezni azt a helyet, mely őseinktől szent örökségben reánk maradt, míg ellenesetben elfogunk veszni menthetetlenül és még az sem lesz a ki rajtunk szánakozzék.

Ezért nem akarunk mi nagy költségeket megszavazni, hanem azt akarjuk, hogy azok a katonai célra szánt milliók, mint megannyi öntöző csatorna áradjon ki a közé a nép közé, melynek izzadtságos és fáradságos munkájából összeverődött, s keressen és találjon ez a horribilis pénz új kereseti és munka alkalmakat, biztosítson megélhetést itt minden állampolgárnak, hogy ne kelljen könnyes szemmel és felzokogó szóval senkinek szülőföldjéről elvándorolnia.

Azt akarjuk küzdelmünkkel elérni és biztosítani, hogy a király és nemzet közötti összhang, melynek szükségét mi is elismerjük, helyreálljon, de ne úgy, hogy a nemzet csüggedten, szárnyaszegetten, megalázva, eszményeitől megfosztva, teljes erőtlensége és tehetetlensége leverő tudatában, minden jogos törekvéseivel, eszményeivel felhagyjon, hanem hogy lássa és érezze, hogy évszázadoknak hűsége, kitartása és a nemzetek történetében páratlanul álló lojalitása, ott fenn is megtermette a maga áldásos gyümölcseit, s végre oly sok szenvedés után, a visszavonás helyett elvezetett a kölcsönös bizalom, megértés s a jogok kölcsönös respektálásának, s a kölcsönös engedékenységnak ígért földére.

Azt akarjuk, hogy ebben az országban ne lehessen a törvényt vérforraló cinizmussal lábbal tiporni; hogy szűnjék meg a kiáltó egyenlőtlenség és igaztalanságok hosszú sorozata s jőjjön el egyszer már az egyenlő kötelesség és egyenlő szabadság boldog korszaka.

Azt akarjuk, hogy legyen az országban rend és szabadság, de mindkettő a *hamisítatlanul és befolyásolatlanul* megnyilatkozó igaz népakarat: emlőjén fejlődjék és erősödjék; ebből szivja magába a szilárdságot és a megdönthetetlen erőt.

Azt akarjuk, hogy a nemzeti szuverenitás kifejezője: a népparlament bírja azt a döntő erőt, azt a soha senki által meg nem támadható hatalmat, azt az engedelmességet kikényszerítő hatalmat, mely szabadon felsőbb akarat, mint elháríthatlan akadályba nem ütközve, megteheti mindazt, mivel a fennforgó viszonyok és körülmények között a nemzet erőgyarapodásának, előhaladásának és boldogulásának céljait szolgálhatja.

És ha ezt egyszer, törvényes bár, de csak a végszükség esetén igénybe vehető fegyverekkel kivívunk sikerült, akkor ezek a szélső és végső eszközök önmaguktól eltűnnek és soha senkinek sem jut eszébe azokat többé igénybe venni.

Azzal fenyegetnek t. Polgártársaim, hogy Gróf Tisza István és pártja erőszakkal fogja leverni az obstrukciót.

Ebben nekem az a felfogásom, hogy egy nemzedék soha sem alkotott örökre fennálló nagyot. Ehhez több nemzedék egymásba folyó, egymás: kiegészítő munkája szükséges. A magyar parlamentarizmust több nemzedék erős munkája teremtetle meg és én nem hiszem, hogy egy embernek vak szenvedelmé ezt rövid idő alatt tönkre tegye.

Mi nem rettegünk az erőszaktól, hanem követve hazafias lelkünk sugallatát, küzdünk tovább Magyarország függetlensége és a népjogokért.

„Székely Dalárda“ az anyavárosért.

A Zichy Geza gróf és Bárczi István polgármester elnöksége alatt álló Országos Magyar Dalos Szövetség e hó 15-én közgyűlést tartott, a melyen elhatározta a szövetségi alapszabályok oly értelmű módosítását, hogy az ország dalárdáit 10 kerület szeptember 10-ig szervezi. E kerületek mindenike, mintegy adminisztrációja lesz a dalos művelődésnek. A kerületek dalárdái a szövetség anyagi támogatásával nagyobb szabású hangversenyeket rendeznek, a kerület székhelyén évenként kerületi dalversenyeket is tartanak s minden 9—10 évben e székhelyeken országos dalos verseny is lesz, mikor az ország elsőrangú zenekapacitásai gyűlnek össze s mintegy 3—4 ezer magyar dalos sereglék az illető kerületi székhelyre.

A Székelyudvarhelyi Székely Dalárda“ következetes, szívós és ügyes munkájának sikerült elérnie azt, hogy Székelyudvarhelyt ilyen kerületi központtá tegye az Országos Dalos Szövetség közgyűlése. Pedig a szövetség alapszabályainak tervezetében Erdélyre nem kontempláltak több kerületi központot, csak Kolozsvárt. Kérte a központosság rangját Marosvásárhely és Brassó is, de Kolozsvárral szemben az elsőséget el nem nyerte.

Ilyen előzmények után lépett a „Székelyudvarhelyi Dalárda“ elnöksége akcióba, s nem Kolozsvárral szemben való elsőséget kívánt Székelyudvarhely számára, hanem azt, hogy az Erdélyre tervezett egyetlen kerület ketté osztassék. A két erdélyi kerület létesítését aztán akként kívánta dalárdánk, hogy a Maroson felüli terület Kolozsvár központtal legyen egyik kerület, a Maroson aluli Csík, Udvarhely, Nagyküküllő, Kisküküllő, Székely, Fogaras, Brassó és Háromszék megyék területe Székelyudvarhely központtal a másik kerület. Ez elosztás helyességét a magyarázó cél szempontjából is részletesen megindokolták.

Igy felszerelve az új kerület létesítéséért indítványt nyújtott be dalárdánk elnöksége a szövetségi központhoz, s levélben és személyes utánjárással is a szövetségi alapszabályok új tervezetének készítőjét, Burdacs Rezső kir. járásbíró megnyerte az új kerület eszmájének. Gondoskodott arról is a választmány, hogy a szövetségi közgyűlésen helybeli képviselője is jelen legyen.

Ilyen előkészület után a szövetségi közgyűlés jóakarata és érdeklődése Székelyudvarhely iránt teljes mértékben fölebredett. Versenyeztek ugyan egy alkalommal Győr, Székelyváros, Miskolc és Eger is dalkerületi székhelyért, de a Székelyudvarhelyéhez hasonlóan kidolgozott és megindokolt javaslattal nem állhattak elő. Így a dalszövetségi közgyűlés csak Székelyudvarhely indítványát fogadta el, de azt lelkesült egyhangúsággal.

Ennek folytán Székelyudvarhely az Országos Magyar Dalszövetség új alapszabályai értelmében Erdélyország déli 8 vármegyéjének zenei központja lett, s egyrangba jutott a zenei élet adminisztrációja tekintetében azon városokkal, melyek a többi kerületi székhelyei. Ezek a városok pedig: Budapest, Szeged, Kecskemét, Debreczen, Kolozsvár, Pozsony, Kassa, Szombathely, Pécs és Temesvár. Ugy hisszük, hogy a mi szegény anyavárosunk is büszke lehet ezekre a kolégáira.

Méhészet.

487—1911. szám.

Méhészegyleti tagok, Gazdakörök és közs. előjáróságok szives figyelmébe.

A szekszárdi selyemtermelési felügyelőségnek 13309—1911. szám alatt elnökségünkhöz küldött leiratából kifolyólag a kiállításra kész eperfák, sövénynek is alkalmas eperfacemeték ingyen való megnyerését célzó kérvényeket folyó évi dec. hó 10-ig elfogadjuk és javaslatba hozzuk a felügyelőségnek. Kérjük tehát az egylet tagjait, gazdaköröket és közs. előjáróságokat, mennyiben ilyen csemetékre szükségük van, azt a fenti határnapig elnökségünk útján kérvényezzék. Székelyudvarhely, 1911. okt. 19.

Gál Imre titkár. Lányi Imre elnök. Varró Elek a selyemtenyésztési szakosztály vezetője.

Székelyudvarhely téli fürdőváros.

A „Szejke“- és „Uzonka“-fürdő a tanítóké.

Nagyszabású országos mozgalom megindításáról adott hírt az udvarhelyvármegyei tanítóknak e hó 18-án Székelyudvarhelyen tartott közgyűlésén Gál Imre ö. tanító, midőn az alakulás alatt álló „Tanítók fürdője, Tanulók Nyaraló Telepe Részvény Társaság“ célját, törekvését ismertette és bejelentette azon fürdőket, amelyekben tanítói zóna-fürdő létesítése lehetséges, miután a székelyudvarhelyi Szejke-fürdő örök áron megveve, a nagybeceni „Uzonka“-fürdő még fennálló 21 éves bérlete már a Tanítók R. T. birtokában van.

A tanítók fürdője elnevezés nem kizárólag tanítók által leendő birtoklást és használatát jelenti, hanem a tanítók által leendő igazgattatással házi kezelésben annak csak állandó olcsóságát ohajlják a tanítók biztosítani, hogy ezen fürdőknél a tanítók és a tanítókéhez hasonló jövedelmű más társadalmi állású egyének vagyis a nagyközönség tagjai is megerősítés nélkül kijöhessenek s olcsón élvezhessék mindazon előnyöket, amelyek egy fürdő- és üdülőhely nyújthat.

A napokban kibocsátandó részvényjegyzési felhívás szerint 25 koronás részvényekből, országos mozgalom alapján, 750.000 korona alapítókét kíván az alapító társaság összehozni, amelyből a Szejke-fürdő vételára kifizetést és annak modern téli nyári fürdővé való kiképzését eszközli; az Uzonkai fürdőt pedig egy korszerű nyaraló teleppé teszi. A fejlődés fokozata szerint egy állandó gyermek nyaraló-telepet is létesít itt a tanítók felügyelete és vezetése mellett.

A tanítók fürdő részvénytársasága nem annyira a részvények jövedelmeztetésére, mint inkább a tanítók és a nagyközönség fürdőző és üdülő helyeinek olcsó, azonban kifogástalan berendezésére és a jó kiszolgálás biztosítására alakul.

A Szejke fürdő európai hírű bő forrású kenes gyógyfürdő hűlés és az ezekből származó bajok ellen, míg az Uzonka már a hunok és később a rómaiak által is használt gyógyborviz fürdő, melynek kies, erdő közepén fekvése, ózonus, jó levegője, kijönő ivó borvize már eleve is egy nyaraló- és üdülő-hely létesítését tárják kínálkozó alkalmaként előnkbe.

Hogy Magyarország 32.000 tanítója és a tanítókkal összeköttetésben álló nagyközönség éppen nálunk, a Szejkefürdőn építi fel gyökér-fürdőjét, ez nemcsak nem lehet közömbös ránk városi polgároknak és lakosoknak nézve, de mérhetetlen fontosságú előnyöket rejt ez magában, mert hiszen ennek révén rövid pár év alatt Székelyudvarhely fürdő-várossá lesz, de meg a közel 10 000 lelket számláló város közönsége is végre egy országos jellegű fürdőhöz juthat. Az idegenforgalom biztosítása mellett, itthon találunk jó és olcsó fürdőt, ez lesz kiváló előnyünk.

Valóban méltó, hogy a Tanítók fürdőjét a legmelegebben üdvözljük és ezt minden tehetőse városi és vármegyei lakós részvényjegyzésével is támogassa.

A részvénytársaság szervezését és ügyeinek ideiglenes intézését Gyerkés Mihály székelyudvarhelyi igazgató-tanító vezeti a helybeli tanítók, mint alapítók segítségével és közreműködésével. Az alapítási felhívás kibocsátása után még részletesebben is foglalkozunk majd ezen fontos kérdéssel, mely városunkat igen mélyen és fontosán érinti. Addig is ajánljuk az érdeklődőknek meleg figyelmébe a tanítógyűlésen messze kipattant kiható tervet.

Ha mindnyájan egyért és egymindnyájáért testvéri kezét fogunk; ha az átkos visszavonás, közömbösség helyett összetartással dolgozunk, a Székelyföld felvirul...

HIREK.

— **A főispán betegsége.** Haller János gróf főispán gyengélkedik. Homoródházaiban — mint értesülünk — gyomorhajban szenved. A nyáron használt karlsbadi kurája sem tudta elenyészíteni makacs gyomorhaját. Ez volt az oka, hogy sem az udvarhelymegyei, sem pedig a marostordai közgyűléseken nem elnökölhetett. Különben baja nem válságos és rövid idő alatt ismét gyakorolhatja majd főispáni diszkrécióját háromszoros főispáni terrénján. — Ha Khuen meg nem bukik...

— **Milyen lesz az idő?** Október hónap hátralevő napjain kedvező idő várható. Novemberben az idő kritikussá ígérkezik, zord, hideg, viharos szelek lesznek és havazások. Ezek a kritikus idők azonban november 12-től fognak bekövetkezni. Különösen decemberben nagyobb földrengések lesznek észlelhetők, de a távolabbi országokban. A legnagyobb földrengés december 14-ike körül lesz. Decemberben nagy hidegek nem ígérkeznek inkább nedves hideggel fog a hónap eltelni. Itt-ott kisebb havazások is várhatók.

— **Difteritisz.** Ez a ragályos, lázzal lefolyó betegség főként a gyermekeket támadja de azért a felnőttek is megkaphatják. Különösen a 2—7 évig terjedő korban jelentkezik aránylag elég gyakran s a gyermekkorban alig van rémesebb ellensége e mindenkor súlyos betegségnél. A gyógyult egyének még 7—8 hétig is fertőzhetnek egészségeseket. Ezt jó tudni és ehhez mérten óvakodni. Ezeket most azért tartottuk időszerűnek elmondani, mert Székelyudvarhely városban október 8-ika óta nem kevesebb, mint öt hivatalosan tudott eset fordult elő. Ezek közül 1 meggyógyult, de 4 még mai napig is difteritiszben szenved.

— **Színészet.** Szilágyi Dezső színtársulata Székelyudvarhelyt ma befejezi husz napos szezonját és holnap már Marosvásárhelyen kezdi meg 90 előadásra tervezett működését. Husz és 90 között éppen 70 a különbség. Ilyen eltérés mutatkozik Székelyudvarhely és Marosvásárhely között minden tekintetben. De hát erről mi már igazán nem tehetünk. Az igazgató családostan, elégedetlenül távozik. Ugyanezt az érzést lehet tapasztalni általában a közönségnél is. Az igazgató pártolás hiánya miatt méltán panaszkodhat. A közönség elégedetlensége szintén jogosult. Hiszen a mai színdarabok legnagyobb része oly csekély értékű, annyira idegromtó, sőt izléstelen dűrvaság, aminek élvezéséről szó sem lehet. Olyan darabok, melynek látásán még a jobb, komolyabb gondolkozású bakakáplár is elpirul, legkevésbé sem valóik ifjuságnak és a közönség romlatlan részének. Ezek mind közre jászának a színháztól való idegenkedéshez. A formális színügyi bizottság is hibás. Az előadandó színdarabokat erkölcsi tekintetben szigorú bírálat alá kellene vegyük. A színháznak a helyes irányba való művelődés templomának kellene legyen ma is, amint az volt régebben s ha az volna, akkor sem az igazgatónak, sem pedig a közönségnek oka nem lenne a panaszra, elégedetlenségre.

— **A hirdetés értéke.** Egy párisi ékszerész 20.000 prospektust küldött szét, melynek összköltsége 2295 frankra rugott. E körlevelek 29 megbízás 495 frank nettoértékben érkezett be hozzá. Ugyanezen cég 1700 frank értékű hirdetést tett közzé a párisi lapokban, melyre 1100 kérdezősködést kapott melyből 634 rendelés jött létre 3700 frank bruttóhaszon értékben. Az újsághirdetés eredménye tehát 222 százalékkal felülmulta a körlevelezés eredményét.

— **A község pecsétje.** A község pecsétjét tudvalevőleg mindenütt a falusi bíró őrzi és azért ő a felelős. Winkler Emil keleni volt körjegyző a postaügynökként alkalmazott

feleségével összejátszva, 11,136 K 02 fillért tartalmazó pénzesleveleket tulajdonított el — a jóhiszemű községi bírótól elkért pecsétnyomatok és hamis aláírások felhasználásával. Winkler körjegyzőt és feleségét a bíróság elítélte. A belügyminiszter most meghagyta Dókus Gyula alispánnak, hogy a járási főszolgabírák útján figyelmeztesse a vármegye összes községi bíráit, hogy a község pecsétnyomóját — saját érdekükben — a legnagyobb gondossággal kezeljék és senkinek sem rövidebb, sem hosszabb időre át ne engedjék.

— **Tanítók gyűlése.** Folyó hó 18-án tartotta meg 36-ik évi közgyűlését az udvarhelyvármegyei tanítóegylet. A vármegyei tanítók rendkívüli nagyszáma s a gyűlésen részt vett vendégek az ott lefolyt tanácskozás, rendkívüli nevezetessé tették a gyűlést. Gyerkó Mihály elnöki megnyitóját után Mousson Géza szdv. elnök és Rákos István, az Eötvös-alap ügyvezető alelnöke üdvözölték a gyűlést s kérték a tanítószövetséget a szövetség által hirdetett eszmék támogatására. A tanítók fizetésrendezését és a nyári gyűléseket Hetszer Kálmán felsősófalvi igaztanító ismertette. A tanítók bankjának alapítói fervezetét, s annak munkakörét, valamint a tanítók fűrdője R. T. alakulását Gál Imre ismertette s javaslatát egyhangulag vette magáérvá a gyűlés. Kriza Sándor az Eötvös-alap helyi bizottságát ajánlotta megalkotásra a tanító egyesület kezében. A pénztár állásáról Vida Mózes, az 1912. évi költségvetésről Gál Imre referált minek kapcsán nevezettnek 100 K tiszteletdíjat és Rác Mózest ny. tanítónak 50 K segélyt szavaztak meg. Választások során Rozsondai Istvánt alelnöknek, Gál Imrét a tankönyv bíráló bizottság elnökének, Vida Mózes központi pénztárnoknak, Blájer Balászt a tanítók hív. lapja pénztárnokának megválasztották. Gyűlés után sikerült bankett volt.

— **Epilepszia ellen** sokféle gyógyszer van forgalomban. Bizonyos azonban, hogy a hány epilepsziás beteg van, annyi fele a betegség változata, ami természetes is, tekintettel arra, hogy az egyes betegek mennyire különböznek egymástól nemre, korra és testalkatra nézve. Ebből önként következik, hogy csak oly gyógymód eredményezhet tartós gyógytsikert, mely minden egyes betegnek egyéni természetéhez alkalmazkodik. E követelménynek az a gyógy mód felel meg leginkább, melyet a hírneves specialista orvos Dr. Szabó B. Sándor honosított meg, a mely több ezer esetben fényesen bevált és a szakirodalom részéről is elismerő méltatásban részesült. E gyógy mód azért oly nagy értékű, mivel az epilepszia gyökeres gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma is bizonyít. Gyógyulást keresők forduljanak felvilágosításért Dr. Szabó B. Sándor orvosi rendelő intézetéhez (Budapest, V. Nagykorona-utca 18.)

— **Sertésvész következményei.** A sertésvész Székelyudvarhely város területén hónapok óta nagy pusztítást visz végbe. Rakásra hullanak az állatok és nincs kilátás arra, hogy egyhamar megszűnjék ez a káros állapot. A hus ára izesztó mértékben emelkedik a hentesárakkal kapcsolatosan. Egy kiló sertés-¹ K 84 fillér. Ezzel szemben sem a tisztviselők fizetése, sem az iparos és kereskedő jövedelme nem gyarapodik sőt éppen apad napról-napra. A fogyasztó közönség tehát a legsúlyosabb viszonyok között kénytelen tengődni. Ehhez járul még a földművelésügyi kormányának husbehozatali szigorú rendszabálya, mely miatt a farcádi husárusok heti vásáraitól való árusítását tiltották. A hatósági vezető köröknek kötelességükben áll mindent elkövetni, hogy ez a türelhetetlen állapot minél előbb megszűnjön. Hiszen ezt tétlenül tovább elnézni nem lehet.

— **Politikai diszelódás.** Az erőszak toreadorát, a mai kormány balkezes vezérét Aradra rendőrfedezettel es még így is csel-fogás használatával lopták be, hogy képviselői beszámolóit tarthasson. A nép már a Tisza név hallatára is megvadul. Hiszen keserves tapasztalatai vannak a multakból és verléző-észleletek mutatkoznak a jelenből. A szabadság egyenlőség, testvériség elttő jogforrását mely 1848-ban vérrrel megszentelt földünkön Magyarországot lakóit új kor-szakba zökkeneltette, Tisza István gróf egymaga vissza akarja parancsolni a jobbágy sorba. Nem esoda tehát, ha neve hallatára is végző pontra jut a nép fiainak megkínzott, elkészerített érzelem világa és Tisza grófnak saját kerületébe is úgy kell utazzék, mint a muszka cár valamelyik gyűlölt helytartójának. A köréje csoportosult urlovasok között természetesen nem hiányozhattak vármegyénk büszkeségei: Ugron Zoltán és Kállay Tamás követ urak sem. A cirkuszi mutatványok szüneteit a buta Augusztok töltik ki. Nagy diszelódás volt tehát Aradon. Hogy aztán az előadásnak minő erkölcsi eredménye mutatkozik és kik rakják azt zeebre, egyelőre nem tudható. Annyi tény és való, hogy a 48 előtti jobbágy sort visszacsinálni, a nemzetet rabságba, jogtalanságba visszaparancsolni, nemesak Ugron Zoltán és Kállay Tamás agyonkompromittált követ uraknak, hanem még urok-, parancsolójuknak: a geszti Cézárnak sem fog sikerülni. Az egyesült erő-zéssel, hazafiás lélekkel telített ellenzéki pártok élén Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Károlyi József gróf és a többi igaz magyar szándékú hazafiak oly kemény köszirtet képeznek, a melyen az idegen érdekek felé haladó muszkapárti Dreadnughtok előbb utóbb a mélységbe kell süllyedjenek. Magyarországot erőszakkal kormányozni nem lehet. Hiszen az erőszak képes lenne forradalomba vinni a nemzetet. Erre pedig sem nekünk, sem a hatalomnak nincs és nem lehet szüksége. A mai forradalom vér nélküli is lehet. Az általános szavazati jogért küzdők táborra egyszerűen leteszi a pörölyt. Megszűnik a munka és nincs arra hatalom, hogy a jól szervezett munkásságot a támadó harcában legyőzhesse. Jó lesz tehát magyar nemzeti irányba keresni és minél előbb megtalálni a kibontakozás útját. Jó lesz addig, amíg nem késő. De visszafeljődésről ne ábrándozzanak, mert a mai viszonyok erre egyáltalán nem alkalmasak.

Közgazdaság.

Dijazással egybekötött szarvasmarha kiállítás.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület a földművelésügyi miniszterium anyagi támogatásával folyó évi október hó 8-án Parajd és október hó 15-én Olasztelek községében tartotta meg az évi szarvasmarha, illetve borjas tehének, két- és három éves üszök kiállítását.

Parajd községben felhajtottak: Borjas tehenet 20 darabot, három éves üszöt 16 darabot, két éves üszöt 12 darabot Tarka tehenet 15 darabot. Díjazást nyert a borjas tehének közül: András Ferenc korondi lakos tehene 50 koronával, Bálint József siklói lakos tehene 40 koronával, Orbán József siklói lakos tehene 30 koronával, id. Simonfi Károly parajdi lakos tehene 25 koronával. Fábán Zsigmond korondi lakos tehene 15 koronával.

A három éves üszök közül: Jakab Antal farkaslaki lakos üszője a Gróf Haller János főispán által felajánlott Gróf Serényi Béla alapítványi díjból 50 koronával, Mester Ambrus parajdi lakos üszője 50 koronával, Barta József korondi lakos üszője 40 koronával, Nagy Márton felsősófalvi lakos üszője 35 koronával, Fábán Zsigmond korondi lakos üszője 30 koronával, id. Simonfi Károly parajdi lakos üszője 25 koronával.

A két éves üszök közül: Pál Lajos alsósófalvi lakos üszője 50 koronával, Bálint József parajdi lakos üszője 40 koronával, Hegyi József siklói lakos üszője 30 koronával, Szász Mihály felsősófalvi lakos üszője 25 koronával, id. Simonfi Sándor parajdi lakos üszője 15 koronával. Ezen kívül Szőke Károly felsősófalvi lakos tarka tenyészével dícsérő oklevelet nyert.

Olasztelek községben a felhajtás a parajdiénál kisebb volt.

A felhajtott állatok közül díjazást nyertek, a borjas tehének közül: Szabó János homoródszentpáli lakos tehene 50 koronát, Toth Péter vargyasi lakos tehene 30 koronát, Markó Lajos olaszteleki lakos tehene 25 koronát, Bedő József városfalvi lakos tehene 15 koronát.

A három éves üszök közül: Szabó Áron városfalvi lakos üszője a Gróf Haller János főispán által felajánlott Gróf Serényi Béla alapítványi díjból 50 koronával, Máthé Ferenc vargyasi lakos üszője 40 koronával, Kolumbán József olaszteleki lakos üszője 35 koronával, Biró Mózes felsőrákosi lakos üszője 25 koronával.

A két éves üszök közül: Gáspár Ignác baróci lakos üszője 50 koronával, Dimény Ferenc homoródszentpáli lakos üszője 40 koronával, László Mózes homoródszentpáli lakos üszője 24 koronával, Osváth Balázs bibarcfalvi lakos üszője 15 koronával.

E helyen a gazdasági egyesületnek a borjas tehének díjazására felajánlott 40 koronás, a három- és két éves üszöknél a 30—30 koronás jutalmódija, megfelelő állat hiánya miatt nem adatott ki.

A felhajtott 10 drb tarka tehen és 5 drb üsző közül dícsérő oklevelet nyert id. Daniel Gábor nyug. főispán olaszteleki, Márton György olaszteleki és végre Bedő József városfalvi lakosok tenyészete.

Parajd községben ily kiállítás másod ízben volt. A felhajtás közepszerűnek mondható. A minőséget illetve, több követelni valót hagyott fenn.

Olasztelek községben, illetve a „Rikán” tül s Udvarhelyvármegyéhez tartozó községben, jelenleg első ízben tartottak díjazással összekötött kiállítást.

Épen ez okozta azt, hogy jelenleg úgy a felhajtott állatok száma, mint azok minősége, a szorosabb értelemben vett kritikát gyengén állotta ki.

De reményt nyújtott a gazdaközönség arra, hogy bekövetkezendő kiállításra, sőt még jelenleg is több és szebb állatot képes elő állítani.

Nyílt tér*

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, miszerint a Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur legujabban kelt rendelete szerint: 14 éven át szerzett fogászati gyakorlataim, gazdag tapasztalataim alapján azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ténykedéseimmel a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Hogy pedig a legfinomabb anyagok használata mellett, s mérsékelt árak tekintetében is mindenkinek lehelővé tegyem fogai apólását, azt a következő árak mellett eszközölöm:

Könnyen megszokható s rágásra igen alkalmas fogsorok műfoganként 5 K-tól feljebb. Fogtömések cement alapon 4 K-tól feljebb. Fogtömések guttapercha atapon 3 K-tól feljebb. Fogtömések ezüst amalgam alapon 4 K-tól feljebb. Fogtömések arany amalgam alapon 6 K-tól feljebb. Fogtömések porcellán alapon 6 K-tól feljebb.

Fájdalom nélküli fog- és gyökérhúzások (érzéstelenítve) 2 K Fogtisztítás 4 K.

Szájpadlás nélküli műfogak u m: aranycsapos fogak, aranyfogkoronák és aranyhid munkák megállapodás szerint.

Végzett ténykedéseim pontos, jó és tartósságáért szavatolok. Részletfizetésre is!

További szíves pártfogást kérve, vagyok kitünő tisztelettel:

Reményi Frigyes
fogtechnikus, szájpadlás nélküli műfogspecialista.

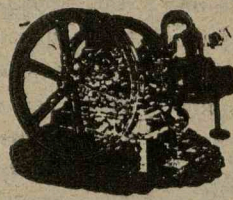
* Az e rovatban megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

„CLIMAX“
nyersolajmotor

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia

Pénzt
takarít meg!

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep
Budapest V/41 Szabadságtér 17 sz.
(Tözsdepalota)
Telefonsz. 71-01. Sürögönc. CLIMAX

8888—1911 tkvi

Hirdetmény.

Szekelypálfalva község telekkönyve tagosítás és arányosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: XXIX. az 1889 XXXVIII és az 1891: XVI t. c. cikkek s tényleges birtokos tulajdonjogának befejezését rendelik, az 1892: évi XXIX t. cikkében szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbikapcsolásán fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX t. c. 15 és 17 § ai alapján deérteve a §-oknak az 1889: XXXVII: i. c. 5 és 6 § aiban és az 1891: XVI t. c. 15 § a) pontján foglalt ki egészítéseit is — valamint az 1889 XXXVIII t. c. 7 §-a és az 1891: XVI t. c. 15 § b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912 évi április hó 25 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után irított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886 XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak esetében ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII t. c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással elni kívánának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912 évi április hó 25 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nem különböznek azok, akik az 1. és 2 pontban körülírt eseteken kívül az 1892: XXIX t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdon jog arányának az 1889 XXXVIII t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912 évi április hó 25 napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött érvényes bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hiszemű 3-ik szem. irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokra a felekre akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyibe azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik

Kelt Székelyudvarhely 1911. évi október hó 10. napján a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

GYARMATHY FERENC s. k. törvényszéki bíró.

DÓSA, kir. tkvveze t. ö.

Síremlékek és lépcsőkövek
Szekelyudvarhely,

Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester
üzletében kaphatók a legjutányosabban. Elvállal egyéb építéshöz való munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

FOGORYOS PERL

JÓZSEF Amerikan Dentist e hó 23-án Székelyudvarhelyre jön

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és borszárművelők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természettadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényről, reumatizmusról, köszvényről, és egyéb ízületi betegségekről.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerüzletben kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerüzletére az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Névjegyek Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések

úgyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos üzemre berendezett könyvnyomató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhely, Kossuth-utca sz. 31. alatt.

AZ UDVARHELYMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZV.-TÁRS.
SZÉKELYUDVARHELY, fiókok: Székelykeresztúr és Oklánd
ügkörébe a törlesztéses (amortizációs) kölcsönök adását is felvette.

Bekebelezett ingatlanokra 5000—30000 koronáig terjedő kölcsönöket nyújt 15, 18, 23 és 32 évi, félévenkénti törlesztések mellett, 6 százalékos kamatozással.

Bővebb tájékoztatást Székelyudvarhelyt a fő-, Székelykeresztúrt és Oklándon a fiókinézetek nyújtanak.

RETHY BELA
PEMETEFÜZUKORKA
BEKESCSABAN

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Rétly-féle pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Rétly-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánpótlás van. Az eredetinek minden egyes darabkáján rajta van a „Rétly“ név.

1 doboz ára 60 fill. Mindonütt kapható.

Csak R E T H Y-félét fogadjanak el!

6992—911. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906 évi július 6. an 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járás bíróság, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Ége község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: 29. az 1889 évi XXXVIII. és az 1891 XVI t. c. a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkében szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatott.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi december hó 1-én fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhívatnak mindazokat, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnap kezdődő eljárás

folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okiratok nincsenek, hogy az átírásra az 1886 XXIX. t. c. 15-18 és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7 és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszereznék iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az a ruházó tkvi tulajdonos az át ruházás létrejöttét a kiküldött előszóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, úgyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményéről elesnek.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

Oklánd, 1911. okt. 17-én.

Dr. Földes J. k.
kir. bíró.

A kiadvány hitelűl:

Wermescher
kir. telekkönyvvezető.

Sz. 4655—1911 polg.

Hirdetmény.

Az Ujszekely és vidéki tejszövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet 1911 évi augusztus hó 6 napján tartott közgyűlésen a felosztást elhatározta

A szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy a kereskedelmi törvény 249 § 2-ik bekezdése értelmében követeleiket ezen hirdetmény közzétételétől számított hat hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

A királyi törvényszék, mint kereskedelmi bíróság Székelyudvarhely, 1911. évi szeptember hó 17-én.

Mihály János s. k.

A kiadvány hitelűl.

Simó Béla kiadó.

Sz. 4574—1911. polg.

Hirdetmény.

A petek és vidéki tejszövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet 1911. július hó 9. napján tartott közgyűlésen a felosztást elhatározta

A szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy a kereskedelmi törvény 249 § 2-ik bekezdése értelmében követeleiket ezen hirdetmény közzétételétől számított hat hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

A királyi törvényszék, mint kereskedelmi bíróság.

Szekelyudvarhely, 1911. évi szeptember hó 18-án.

Mihály János s. k.

kiadvány hitelűl:

Simó Béla kiadó.

Betegh Pál villamos motoros könyvnyomató-intézetéből. Székelyudvarhelyt.